

SELVITYS
SAOSTUS- JA
UMPIKAIVOLIETTEIDEN
KULJETUSJÄRJESTELMÄ-
VAIHTOEHDOISTA

5.12.2025

Johdanto

Jätelain 32 §:n 2 momentin 1. kohdan mukaan kunnan on järjestettävä jätelain 32 §:n 1 momentin (myöhemmin mom.) 1 – 3 kohdassa tarkoitetussa toiminnassa syntyvän saostus- ja umpisäilölietteen jätehuolto.

Hartolan kunnan alueella umpi- ja sakokaivolietteiden kuljetus on nykyisin järjestetty kiinteistön haltijan toimesta. Kiinteistön haltija tilaa kyseisen kuljetuksen valitsemaltaan kuljetusyrittäjältä omatoimisesti.

Kunnan jätehuoltoviranomaisena toimii tekninen lautakunta ja valvonnasta vastaa Hartolan ympäristölautakunta 31.12.2025 asti ja sen jälkeen Heinolan, Hartolan ja Sysmän yhteinen ympäristölautakunta 1.1.2026 alkaen. Päätöksiä umpi- ja sakokaivolietteen kuljetuksesta ei kunnassa ole tehty.

Hartolassa ei ole rekisteriä koskien kiinteistöjen jätevesijärjestelmiä. Tämänhetkiselä paikkahallinnon ohjelmalla se ei ole mahdollista, koska siinä ei ole erillistä rekisteriä tätä varten. Tämän takia myös valvonta on vaikeaa.

Taajama-alueella on muutama kiinteistö, jotka eivät ole liittyneet kunnallistekniikkaan. Ympäristönsuojelu on lähettänyt kyseisille kiinteistöjen omistajille kyselyjä kunnallistekniikkaan liittymisestä. Osa näistä on vajaakäytössä.

Jätelain määräykset

Jätelain 36 §:n mukaan kunnan on järjestettävä kiinteistökohtainen jätteenkuljetus, jollei 37 tai 41 §:stä muuta johdu. Jätteen saa kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa ottaa kuljetettavakseen vain kunta tai jätteen kuljettaja, joka toimii kunnan lukuun.

Kunnan on kiinteistöjen jätteenkuljetuspalveluja suunnitellessaan tehtävä kilpailutus (Jätelaki 36 §) ja tarjouspyynnössä on määriteltävä palvelujen kesto sekä ajoitettava hankinta niin, että kaikenkokoisilla yrityksillä on mahdollisuus osallistua tarjouskilpailutukseen. Kuljetushankinnat on jaettava siten, että useampi kuin yksi yritys voidaan valita palvelun tuottajaksi. Jakamisvelvoitteesta voidaan poiketa ainoastaan, jos se heikentäisi merkittävästi hankinnan kustannustehokkuutta tai muusta vastaavasta perustellusta syystä.

Kunnan on pyynnöstä annettava kiinteistön haltijalle tiedot kiinteistöltä kuljetetun jätteen määrästä ja toimituspaikasta jätelajeittain eriteltynä.

Kunta voi päättää, että Jätelain 32 §:n 1 mom. tarkoitettu saostus- ja umpikaivolietteen kiinteistökohtainen kuljetus järjestetään kunnassa tai sen osassa kiinteistön haltijan toimesta jätteen kuljetusyrityksen kanssa seuraavin edellytyksin:

1. järjestetty jätteen kuljetus täyttää 35 §:n 2 mom. säädetyt edellytykset,
2. jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle,
3. päätöksen vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan.

5.12.2025

Jos kunta päättää siirtyä kiinteistön haltijan jätteen kuljetuksesta kunnan järjestämään, päätöksessä on määrättävä kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen lakkaamisajankohta, joka voi olla aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua päätöksen tekemisestä. Kunta voi kuitenkin päättää aikaisemmasta lakkaamisajankohdasta alueella, jolla jätteenkuljetuspalvelua ei ole tarjolla tai sen saatavuus on merkittävästi heikentynyt ja tästä voi seurata roskaantumista taikka haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle; Jätelaki 37 § 2 mom.

Kunnan on ennen 35 §:n 4 momentissa ja 37 §:ssä tarkoitetun päätöksen tekemistä tai muuttamista varattava kaikille, joiden oloihin päätöksenteolla on huomattava vaikutus, mahdollisuus saada tietoa ja lausua mielipiteensä asiasta. Vaikuttamismahdollisuuksien varaamisesta säädetään hallintolain [\(434/2003\) 41 §:ssä](#). Kunnan on tiedotettava edellä tarkoitetusta päätöksestään yleisesti kuntalaisille ja julkaistava päätös tietoverkossa; Jätelaki 38 §.

Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus ja sen edellytysten toteutuminen

Jätelain 37 §:n mukaan:

1. Tarjolla on jätteen kuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin (JL 35 §).
2. Jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.
3. Päätöksen vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan.

Hartolan kunnan alueella on saostus- ja umpikaivolietteen kuljetuspalveluja tarjolla riittävästi ja palvelu on toiminut viime vuosina hyvin. Kunnan alueella on kaksi yrittäjää ja tämä toimintamuoto tukee heidän toimintaedellytyksiään hyvin ja joustava on ratkaisu, kun kiinteistön haltija voi tilata palvelun haluamanaan ajankohtana. Kiinteistön haltijan järjestämä saostus- ja umpikaivolietteen kuljetus edistää jätehuollon toimivuutta sekä tukee alueellista elinkeinotoimintaa. Hartolan kunnan alueella asuu paljon iäkkäämpää väestöä ja rakennuskanta on osittain vanhentunutta ja käyttämätöntä. Tällöin kiinteistön haltijan järjestämä kuljetus on toimivampi ja joustavampi.

Ongelmana on, ettei Hartolan kunnassa ole jätehuoltorekisteriä, johon olisi merkitty jätevesienkäsittelyjärjestelmät kiinteistökohtaisesti. Tällöin kaikkien kiinteistöjen saostus- ja umpikaivolietteen käsittelyä ei voi valvoa ja järjestelmän perustuu kiinteistön haltijoiden/omistajien sekä yrittäjien ilmoituksiin. Riskinä on, että kiinteistön lietteet jätetään tyhjentämättä tai ne toimitetaan asianmukaisen käsittelyn ulkopuolelle. Kunnalla ei ole tarvittavia resursseja kyseisen toiminnan valvontaan; ilmoituksia ympäristönsuojelu- tai ympäristöterveydenhuollon taholta nykyisestä järjestelmästä ei ole tullut.

Saostus- ja umpikaivolietteen nykyisen kuljetusjärjestelmä täyttää pääosin Jätelain 37 §:n mukaiset edellytykset, mutta sen toimivuuden ja luotettavuuden varmistaminen edellyttäisi jätehuoltorekisteriä ja palvelun tarkempaa seurantaa.

Kuljetusyrittäjät toimittavat lietteet kunnan jätevedenpuhdistamolle. Kunnan valvontaviranomaisten tietoon ei ole tullut, että lietteitä olisi parin viime vuoden aikana toimitettu muualle, jätetty saostus- ja umpikaivoja tyhjentämättä eikä muitakaan väärinkäytöksiä ole ilmennyt. Koska kuitenkin kattavaa tietoa ei ole kiinteistöjen lietteenkäsittelystä, muodostaa se merkittävän riskin valvonnalle ja ympäristölle.

5.12.2025

Kiinteistöjen haltijoiden/ omistajien kannalta kiinteistökohtainen lietteenkuljetuspalvelu on toiminut hyvin. Erityisesti kunnan jäteneuvonnasta on annettu ohjeita vapaa-ajanasunnon haltijoille/ omistajille miten lietteenkuljetuspalvelu pitäisi tilata ja keneltä. Jäteneuvonta pyrkii auttamaan kiinteistöjen haltijoita/ omistajia erityistilanteissa lietteenkuljetuspalvelujen osalta. Kunnan reuna-alueilla kiinteistön haltija/ omistaja voi tilata kuljetuspalvelun lähimmältä kuljetusyrittäjältä, jonka toimipaikka voi olla naapurikunnan puolella. Kuljetusyrittäjää hankittaessa pitää kiinteistön haltija/ omistajan selvittää, että kyseinen yritys on hyväksytty jäterekestieriin ja sillä on käytössään Siirto-asiakirja.

Hartolan kunnan alueella toimivat lietteentyhjennyspalveluja tarjoavat yrittäjät ovat paikallisia, joten nykyinen järjestelmä tukee sekä heidän että paikallista elinkeinotoimintaa. Nykyinen järjestelmä tukee kyseisten yritysten jatkuvuutta, mikä välttämättä mahdollistuisi keskitetyssä kilpailutuksessa. Nykyinen järjestelmä on joustava, jolloin kuljetusyrittäjä on voinut kehittää toimintaansa ja sopeutua paikallisiin olosuhteisiin. Paikallinen yrittäjä tuntee asiakkaansa ja heidän tarpeensa, jolloin hän pystyy sopeutumaan kysynnän vaihteluihin eri vuodenaikoina.

Suunnitelman jatkoa varten

Hartolan kunnassa on tarvetta selvittää, ketkä kuuluvat kunnallistekniikkaan joko suoraan kunnan vesihuoltolaitokseen tai vesiosuuskuntien kautta. Lisäksi vesiosuuskuntien alueella pitää selvittää onko kiinteistöllä ainoastaan puhdas vesi vai myös jätevesi. Jos vain pelkkä puhdas vesi on selvitettävä, millainen jätevesijärjestelmä kiinteistöllä on ja kuinka paljon sieltä tulee jätevedenpuhdistamolle tulevaa lietettä.

Muun alueen osalta pitää tehdä selvitystyö jätevesijärjestelmistä. Osan tiedot saadaan rakennusvalvonnan rekisteristä, jos kyseisellä kiinteistöllä on tehty jätevesijärjestelmän uudistaminen tai on tehty ilmoitus jätevesijärjestelmästä. Kaikkien kiinteistöjen osalta ei kuitenkaan löydy tietoja, joten kiinteistöjen omistajille tehdään sähköinen kysely, millä kerätään tarvittavat tiedot mm. jätevesijärjestelmästä, säiliöiden koosta ja sijainnista sekä tieolosuhteet. Niille kiinteistöille, jotka eivät ole vastanneet syystä tai toisesta sähköiseen kyselyyn lähetetään se postitse. Jos joltain kiinteistöltä ei saada ollenkaan selvitystä kyselyistä huolimatta, ilmoitetaan siitä valvovalle viranomaiselle.

Tämä kartoitustyö vaatii paljon resursseja. Lisäksi kartoitustyöhön kannattaa perustaa oma työryhmänsä, mikä kokoontuu kartoitustyön aikana säännöllisesti, selvittää parhaimman tavan tehdä kartoitustyötä ja miten jäterekestieri toteutetaan. Työryhmässä kannattaa olla jäsenenä sekä teknisen ja paikkahallinnon asiantuntijoita. Teknisen toimen henkilöstöresurssit ovat liian pienet, joten kartoitustyöhön pitäisi palkata määräaikainen työntekijä esim. harjoittelija. Kartoitustyö olisi johdonmukaista aloittaa vuoden 2026 aikana, jos vesihuollon rakennemuutoksen selvitystyö alkaa.

Kartoitustyön jälkeen hyvin todennäköistä on, että saostus- ja umpikaivolietteen määrä kasvaa.

Kun kartoitustyö aloitetaan, siitä ja sen käytännöistä järjestetään yleisötilaisuus, jolloin kiinteistön omistajilla on mahdollisuus kysellä ja myös täyttää oman kiinteistön tiedot.

Hartolan kunnan jätehuoltomääräykset ovat vuodelta 2022.

5.12.2025

Tiedottaminen

Jätehuoltoviranomaisena toimii tekninen lautakunta, joka laittaa tämän selvityksen nähtäville vuodenvaihteessa 2025 – 2026. Tästä selvityksestä voi antaa oman lausuntonsa. Asiasta tiedotetaan myös vapaamuotoisesti kunnan verkkosivuilla sekä somessa.

Jätehuoltomääräyksistä ja yleensä jätehuollosta tiedotetaan kunnan nettisivuilla, somessa sekä keväällä kesäasukaspostituksen yhteydessä. Lisäksi lehdistölle voidaan antaa tiedote julkaistavaksi.

Mahdollinen kilpailutus

Jos jätehuoltoviranomainen (tekninen lautakunta) päättää järjestää saostus- ja umpikaivolietteen kuljetuksen omana palvelunaan on kunnan Jätelain 36 § mukaan toimittava seuraavasti:

”Jätteen saa kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa ottaa kuljetettavakseen vain kunta tai jätteen kuljettaja, joka toimii kunnan lukuun.

Kunnan on kiinteistöittäisten jätteenkuljetuspalvelujen hankintoja suunnitellessaan tehtävä markkinakartoitus. Tarjouspyynnössä jätteenkuljetuspalvelujen kesto on määriteltävä sekä hankinnat ajoitettava siten, että kaiken kokoisilla yrityksillä on mahdollisuudet osallistua tarjouskilpailuihin. Kuljetushankinnat on kilpailutettava osiin jaettuina siten, että useampi kuin yksi yritys voidaan valita palvelun tuottajaksi. Jakamisveloitteesta voidaan poiketa vain, jos jakaminen heikentäisi merkittävästi hankinnan kustannustehokkuutta tai muusta vastaavasta, hyvin perustellusta syystä. Poiketen siitä, mitä julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain 146 §:n 2 momentin 2 kohdassa säädetään, edellä tässä pykälässä tarkoitettu hankinnan jakamatta jättäminen voidaan saattaa markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella.”

Lainsäädännön mukaan on kunnan ilmoitettava kolme vuotta aikaisemmin kiinteistön haltijalle/omistajalle itse järjestetyn jätteenkuljetuksen lakkaamisajankohdasta. Tähän perustuen voi Hartolan kunta järjestää lietteen kuljetuksen aikaisintaan 1.5.2023 alkaen.

Lisätietoja

Lisätietoja asiasta antavat:
vs. tekninen johtaja Ilkka Koskinen
ilkka.koskinen(at)hartola.fi
044 743 2303

vs. kuntatekniikan insinööri Markku Tuukkanen
markku.tuukkanen(at)hartola.fi
044 743 2240